

Dropzone

**Memorandum &
verkiezingen**

Bataljong · Ossenmarkt 3 · 2000 Antwerpen · P206352 · Afgiftekantoor: 2000 ANTWERPEN Stuivenberg
Juni 2023 – jaargang 32 – Nr. 2 · Verschijnt 4x per jaar: maart – juni – september – december

BELEIDSPARTICIPATIE VAN KINDEREN EN JONGEREN

Hoe veranker je dit structureel?

DOOR DE OGEN VAN...

**Waardevolle blikken op de toekomst
van (lokaal) jeugdbeleid**

Colofon

Met de medewerking van

Frauke Baeyens
 Leen Bartholomeus
 Kristof Bouvard
 Bert Delville
 Cato De Craene
 Ellen De Grauwe
 Jolijn De Haene
 Saar De Wulf
 Elina Gatto
 Ilse Holvoet
 Marte Ingels
 Hannes Jossart
 Emily Mortier
 Bieke Nackaerts
 Imke Pichal
 Wim Soontjens
 Filip Stallaert
 Jurgen Sprangers
 Hans Theuns
 Koen Van Boxem
 Martijn Van Cauwenberg
 Tieme Verlinde
 Lotte Warlop
 Jimmy Wertelaers

Coördinatie

Leen Bartholomeus

Vormgeving

hierbenik.be

Druk

Drukkerij Jansen

Ontwerp cover

Katrien Dellafaille

Verantwoordelijke uitgever

Jurgen Sprangers,
 Brasschaat

Contact

Bataljong vzw, Ossenmarkt 3
 2000 Antwerpen
 info@bataljong.be
 03 821 06 06
 www.bataljong.be

Beleidsparticipatie structureel verankeren

Turnhout en Menen tonen hoe

Memorandum gemeenteraadsverkiezingen 2024

7 krachtlijnen voor sterk beleid voor jonge inwoners

Verder in dit nummer:

4

Interview

Chris Peeters, afscheidsnemend stafmedewerker jeugd en sport bij VVSG, over evoluties in en aanbevelingen voor sterk beleid voor kinderen en jongeren

12

De toekomst van (lokaal) jeugdbeleid door de ogen van

Kinderrechtencommissaris Caroline Vrijens, schepen van Jeugd Liesbeth Bardin, jeugdraadvoorzitter Matthias Van Acker, jeugdambtenaar Arne Vangheluwe, Meetjesman Pieter-Jan Teirlinck en Eva Vereecke, directeur van De Ambrassade

15

Versterk de veerkracht van je jonge inwoners

Werk aan welbevinden via kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en outreachend werken

18

Kinderarmoede

5 elementen waarmee je als lokaal bestuur het verschil maakt voor kinderen en jongeren in armoede

22

Het is mijn vrije tijd!

Over samen betekenisvolle vrijetijdskansen creëren.

24

Driehoeksverhouding

Hoe werken schepen, jeugdambtenaar en jeugdraad samen in Machelen?

27

Stel je vraag

Hoe kan ik als jeugdambtenaar de verkiezingen aangrijpen om kinderen en jongeren op de agenda te zetten?

Wat is jouw ultieme barometer voor goed beleid?

Eén jaar tot aan de Vlaamse, Brusselse, federale en Europese verkiezingen. Minder dan anderhalf jaar tot aan de lokale en provinciale verkiezingen. Scharnierjaar 2024: een jaar waarin 10% van het kiespubliek 'eerste stemmers' zullen zijn. Hoog tijd dus om de bakens van een toekomstgericht Vlaanderen en Brussel uit te zetten. Dat doen we bij Bataljong met twee memoranda.

Het memorandum Gemeenteraadsverkiezingen 2024 (zie middenkatern) schetst in 6 basisprincipes en 7 krachtlijnen onze aanbevelingen om tot sterk lokaal beleid voor jonge inwoners te komen. We hopen dat het een inspiratiebron kan zijn.

Voor jeugdambtenaren, bij het memorandum of de visienota die jullie samen met andere ambtenaren maken. Voor schepenen van jeugd, om je lokale partijprogramma mee te voeden.

Voor partnerorganisaties, om elkaars boodschap mee uit te dragen.

Voor elk van jullie, bij jullie evaluatie van het beleid van de voorbije jaren, bij de vragen die je aan kinderen en jongeren wil stellen en bij de toekomstvisie waarmee je een antwoord wil bieden op actuele uitdagingen en kansen.

In ons memorandum Vlaamse verkiezingen 2024 spreken we ons uit over de krachtlijnen van het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid van de toekomst en wat er nodig is in het partnerschap tussen Vlaanderen en de lokale besturen om dit waar te maken. Check bataljong.be/verkiezingen-2024.

Om terug te komen bij de beginvraag: wat is jouw ultieme barometer voor goed bestuur en beleid? Voor ons is deze VN-resolutie uit 1996 actueler dan ooit.

“Het welbevinden van kinderen is de ultieme barometer voor een gezonde woonomgeving, een democratische gemeenschap en een goed bestuur”

– UN Habitat II World Conference on Human Settlements (1996)

Jurgen Sprangers

| Directeur Bataljong

Laat ons weten hoe jij werk maakt van
#sterkbeleidvoorjongeinwoners

facebook.com/Bataljong

instagram.com/Bataljong

[@Bataljong](https://twitter.com/Bataljong)

linkedin.com/company/Bataljong

“We make the road by walking”

Interview met Chris Peeters, afscheidnemend stafmedewerker jeugd bij VVSG

Tekst: Imke Pichal | Beelden: Koen Van Boxem

VVSG is voor Bataljong een erg belangrijke partner in het werken aan sterk beleid voor jonge inwoners. Het spreekt voor zich dat we voor ons memorandum graag bij hen aankloppen. Chris Peeters, stafmedewerker jeugd en sport bij VVSG, is partner in crime van Bataljong, en in het bijzonder van de labelwerking Kindvriendelijke Steden & Gemeenten. Chris gaat eind 2023 op pensioen. Hoog tijd dus om samen de balans op te maken en vooruit te kijken.

Wie is Chris Peeters?

Chris: "Dat is een goede opener (lacht). Ik startte op mijn zestiende, toen ik actief werd in jeugdhuis 't Kelderke in Deurne-Zuid. Mijn moeder zei jaren later: "Jij hebt eigenlijk nooit gewerkt, jij bent altijd je hobby blijven doen, en jij doet dat nog altijd." En nu ik op pensioen ga over een half jaar stel ik vast dat ik heel de tijd heb kunnen doen wat ik graag doe: werken om voor kinderen en jongeren het verschil proberen te maken. In de eerste 30 jaar van mijn carrière in verschillende particuliere initiatieven. Nadien ben ik dichter naar lokale overheden toegegroeid."

Wat is voor jou de essentie als we het hebben over breed jeugdbeleid?

Chris: "Je moet kinderen en jongeren serieus nemen, hen niet betuttelen. Leg de lat hoog, voor jezelf én voor je doelgroep. Leg hen uitdagingen voor die de moeite zijn. Ik vind het fundamenteel dat je dingen doet die getuigen van respect voor de doelgroep waarmee je werkt. En schat wat je betekent goed in. Word een wezenlijk onderdeel van hun leefwereld, soms 7/7 dagen en 24/24 uur. Niet letterlijk vanzelfsprekend, want dan brand je jezelf op in no-time, maar wel wanneer het er voor hen op aankomt."

"Toen ik midden jaren 90 begon te werken in Borgerhout zaten de video en de tv in een soort zeecontainerkast met een dubbel hangslot dat 's avonds dicht kon. Het idee was: we moeten die beveiligen. Als tegenbeweging hebben we bij de renovaties van het jeugdhuis een aquarium met tropische vissen op de toog gezet. Je kwetsbaar opstellen en uitgaan van de idee dat zij respect opbrengen wanneer ze met respect worden benaderd, zorgde voor een doorbraak. Het heeft toch heel lang geduurd voordat we daar eens een pak friet in hebben gevonden. Je kent het verhaal: als je in zand knijpt, glipt het tussen je vingers weg. Opvoeden vraagt om dialoog en een open vizier. Je kan jongeren niet bijbrengen dat ze respect moeten opbrengen voor hun omgeving, als je hen iedere dag voor een tv zet die 's avonds achter slot en grendel moet, omdat je bang bent dat ze hem stelen."

Je hebt lang voor middenveldorganisaties gewerkt, en eindigt je carrière bij de VVSG. Hoe zie jij de synergie tussen middenveld en lokale besturen?

Chris: "De samenwerking met lokale besturen schuurde al eens, maar meestal respectvol voor elkaar. Mijn advies:

je groeit best naar een soort *cohabitation*. Met het lokaal bestuur aan zet als regisseur. Zij zijn lokaal de enige door het algemene belang gemachtigde speler die regie kan voeren over de samenleving. Dat is democratisch tot stand gekomen, of je het er nu mee eens bent of niet. Maar je kan het ook niet alleen als lokaal bestuur, dus sta open voor nauwe samenwerking en cocreatie met het middenveld. En aan het middenveld hetzelfde appel: trek je niet terug op een eiland."

"Lokale besturen zijn verder geprofessionaliseerd en het beroep van jeugdambtenaar evolueerde sterk. Vroeger had je vooral medewerkers die enkel de jeugdraad ondersteunden en subsidies verdeelden. Vandaag zijn steeds meer jeugdambtenaren regisseurs die inzetten op breed jeugdbeleid. Ze voeden gemeentebreed beleid vanuit hun expertise in de leefwereld van kinderen en jongeren. Deze kwalitatieve ontwikkeling maakt dat je die regie in vertrouwen bij hen kan leggen."

Hoe kijk je naar de rol van de andere beleidsniveaus als het gaat over jeugd?

Chris: "Kijk welke dwarsverbanden je als overheid kan mogelijk maken. Want wat zien we in de 34 Kindvriendelijke Steden & Gemeenten? De magie doet zijn werk daar waar ze de grenzen van het jeugdwerk en een enge kijk op jeugdbeleid overstijgen. Waar er samenwerking is, met en tussen het sociaal huis, het Huis van het Kind, de mobiliteitscel, de scholen, de politie... Geïntegreerd beleid werkt, stellen we vast. Stel je eens voor wat er mogelijk is op Vlaams niveau als we samenwerking voorop zetten en er kruisbestuiving komt tussen beleidsdomeinen."

"Daarnaast doe ik graag een warme oproep om decentralisatie van bevoegdheden op te zetten vanuit vertrouwen in lokale besturen en mét de juiste ondersteuning. De juiste ondersteuning op de hoofdlijnen versterkt lokale besturen, en kan een buffer vormen voor willekeur, de valkuil van decentralisatie die men vreest. Die juiste ondersteuning gaat ook over middelen. Dikwijls worden die projectmatig toegekend vanuit heel specifieke sectorale beleidsambities en beperkt in tijd. Dat stimuleert een globale aanpak niet. Als andere beleidsniveaus een stevige basissubsidie garanderen mag men gerust oormerken om op die manier op hoofdlijnen mee sturend

te kunnen zijn. Maar let op de formulering: op hoofdlijnen sturend en op langere, betekenisvolle termijnen.”

Ook in Vlaanderen ligt er nog heel wat werk op de plank om kinderrechten te garanderen voor álle kinderen en jongeren. Wat is voor jou op dit moment een recht dat heel erg onder druk staat?

Chris: “Ik ben het eens met wat Noël Slangen op jullie vormingstweedaagse zei. Het recht op wonen is cruciaal omdat dat met zoveel samenhangt. Als dat niet gegarandeerd wordt, betekent het dat kinderen en jongeren iedere keer hun netwerk van vrienden, van school, van verenigingsleven moeten opgeven en herbeginnen in een nieuwe omgeving. De woonkwaliteit heeft ook impact op gezondheid en op schoolresultaten. Kinderen schamen zich voor hun thuissituatie en bouwen moeilijker een netwerk van vriendjes uit. En dat zijn maar een paar voorbeelden.”

En andersom, welke evolutie als het gaat over kinderrechten en wie kinderen en jongeren mogen zijn vandaag, stemt je hoopvol?

Chris: “Ik meen te merken dat er meer ruimte is voor nieuwe jonge stemmen in de samenleving. Sterke stemmen zoals die van Amir Bachrouri. Dat vind ik een mooie ontwikkeling. En dat is natuurlijk representatie op (jong)volwassen leeftijd, maar ik denk dat zich dat ook al aankondigt in het opgroeien. Er is meer ruimte voor representatie maar ook voor expressie, voor zich mogen tonen als jongere. Dat stemt mij positief, ook al is de weg nog lang en lijkt er soms voor iedere positieve stem een tegengeluid te echoën. Dat recent de debatten over woke een bliksemafleider lijken om het niet over essentiële zaken te hebben, laat ik hier even buiten beschouwing.”

Je hebt vertrouwen in de jongere generaties.

Chris: “Absoluut. Ik zie hoe zij keuzes maken die duurzamer zijn dan de keuzes van mijn generatie. Er zijn grootouders voor het klimaat, maar er zijn veel meer jongeren voor het klimaat hoor.

Ik zie daarnaast ook wel druk op wat collectief is en het individualisme dat de kop op steekt. Het gebrek aan solidariteit tussen mensen en tussen bevolkingsgroepen is onrustwekkend toegenomen. Je kan niet zeggen dat de wereld er globaal op achteruit gegaan is, maar we lijken veel minder bereid om collectief te investeren in bijvoorbeeld kwalitatief onderwijs, in collectieve gezondheidszorg, in voldoende kinderopvang en ga zo maar door. Het gaat eigenlijk over: willen we geloven in een collectieve samenleving of in een individualistische samenleving?

En wat sommigen ook mogen zeggen of denken, de jonge generatie geeft mij opnieuw hoop op een meer solidaire samenleving.”

Tot slot Chris. Je hebt beloofd dat je voorzitter blijft van de jury van het Label Kindvriendelijke Steden & Gemeenten. Mooi meegenomen dat dit nu zwart op wit in 850 Dropzones staat (lacht). Maar buiten dat engagement, waar kijk je nog naar uit als je penioen start?

Chris: “Tijd om me eindelijk eens aan de berg foto's te wijden die ik nam op onze vakanties de voorbije 10 jaar. Elk jaar twee vakanties met gemiddeld 800 à 1.000 foto's waarvan ik nog zo goed als niks in fotoalbums heb geplakt. En zo maak ik de cirkel rond: want van opleiding ben ik eigenlijk fotograaf.” (lacht)

Hoe werk je aan structurele participatie?

Tekst: Leen Bartholomeus | Beelden: Menen en Turnhout

Hoe bed je participatie structureel in? Hoe maak je werk van een permanente dialoog met kinderen en jongeren? Er bestaat helaas geen gouden formule die voor elk stads- of gemeentebestuur werkt, maar onze stafmedewerker beleidsparticipatie Jimmy Wertelaers geeft je in dit artikel graag enkele handvatten mee en we schotelen je twee gesmaakte praktijkverhalen voor.

Wat is structurele participatie eigenlijk?

Jimmy: “We spreken van structurele participatie als een initiatief niet bij een oneshot blijft. Het is meer dan een eenmalige of projectmatige actie. Het gaat om acties die je inbakt in structuren of systemen, zoals een jeugdraad of kinderraad erkennen. Of acties die je uitvoert volgens een bepaalde systematiek, bv. elke keer kinderen bevragen bij de inrichting van een speelterrein. Wil je nagaan hoe het qua structurele participatie gesteld is bij jouw bestuur? Kijk welke beschreven afspraken of vaste gewoonten er zijn rond de organisatie van participatie.”

“Het kan heel simpel zijn. Vanaf het moment dat je beslist om een eenmalige participatie-actie herhaaldelijk te organiseren, spreek je feitelijk van structurele participatie. Als je eenmalig een belevingsonderzoek doet, is dat een participatie-actie. Als je beslist om dat om de drie jaar te doen, spreek je van structurele participatie. Maar je legt dan best ergens vast dat je dat herhaaldelijk gaat doen en dat je daar mandaat, tijd en middelen voor krijgt. Mensen inzetten en hen tijd geven voor participatie is een basisvoorwaarde voor kwaliteitsvolle participatie.”

Hoe kan je de participatie van kinderen en jongeren beleidsmatig verankeren?

Jimmy: “Het helpt als je dit kan betonnen in het participatie- of een ander reglement van jouw stad of gemeente, in het meerjarenplan of een ander formeel (beslissings)document. Bijvoorbeeld: je kan in de bestekken van de dienst Ruimtelijke Ordening een paragraaf opnemen dat de uiteindelijke opdrachtnemer verplicht is de stem van kinderen en jongeren in de planning en uitvoering van het project te horen en mee te nemen.”

Welke middelen zet je in om participatie structureel te waarborgen?

Jimmy: “Er zijn heel wat opties om participatie structureel te verankeren (zie kader). Het is vooral belangrijk dat je kijkt naar de context van jouw stad of gemeente en een aanpak kiest die past binnen de visie op participatie van jouw bestuur of jeugddienst. Zorg voor een goede mix die als resultaat heeft dat je erin slaagt om structureel vinger aan de pols te houden bij alle kinderen en jongeren (ook die in maatschappelijk kwetsbare posities) en ervoor zorgt dat je permanent met hen in dialoog staat.”

Hoe kan je participatie zoal formeel verankeren? Denk aan:

- ▶ Vaste inspraakorganen: bv. jeugdraad, kinderraad, jeugdwelzijnsoverleg, werkgroep jongerencultuur...
- ▶ Structurele acties: bv. driejaarlijks beleavingsonderzoek, jaarlijkse jongerenbegroting, budget voor acties voorzien in het meerjarenplan maar de invulling nog vrij laten...
- ▶ Mensen en mandaten: bv. (jeugd)participatieambtenaar aanstellen, participatie formeel onderdeel maken van een takenpakket, partnernetwerk uitbouwen om signalen op te vangen...
- ▶ Ingebouwde mechanismen: bv. jeugdreflex aankweken, kind-en jeugdtoets inbouwen, paragraaf opnemen in bestekken ruimtelijke ordening...

Gaat structurele participatie enkel om formele strategieën?

Jimmy: “Als participatie structureel ingebouwd is, is het in elk geval onomstotelijker. Met al het voorgaande kom je al snel in de verleiding te denken dat het enkel over formele strategieën gaat, zoals bv. acties opgenomen in het meerjarenplan. Maar het gaat ook en vooral over de participatieve basishouding van jou, je collega's, je partners,

je inwoners. Hoe kijken jullie naar participatie van kinderen en jongeren? Hoe gemotiveerd zijn jullie om kinderen en jongeren te betrekken in beleidsprocessen? Maken jullie voldoende de reflex om hun stem te horen en mee te nemen? Hierin zit de belangrijkste hefboom voor structurele participatie.”

Hoe werk je aan die participatieve basishouding?

Jimmy: “Hoe zorg je er inderdaad voor dat structurele participatie ingang vindt op dat menselijke niveau? Een participatiecultuur installeer je niet zomaar. Hier gaat vaak (zeer) veel tijd overheen. En dat is perfect normaal. Mensen begeistere is niet eenvoudig.”

“Zo kan er aan de zijde van het stads- of gemeentebestuur een cultuuromslag noodzakelijk zijn. Een college van burgemeester en schepenen dat niet bereid is de volledige controle over beslissingen af te staan of een ambtelijk apparaat dat er niet in gelooft dat participatie leidt tot betere beslissingen, werkt de installatie van een doorleefde participatiecultuur tegen. Dit ombuigen doe je helaas ook niet van de ene dag op de andere. Het komt erop neer te werken aan het vergroten van je draagvlak voor participatie. In de tekst op de website lees je hoe je hiermee aan de slag kunt gaan.”

“De wettelijke kaders stellen dat kinderen en jongeren mee *mogen* participeren. Ze hebben het recht om hun leefsituatie en omgeving mee te bepalen. Door in je bestuur aan een cultuuromslag te werken en participatie op hun maat te organiseren, zorg je ervoor dat kinderen en jongeren ook *kunnen* participeren. Maar vergeet niet dat ze daarnaast moeten *willen* participeren. Daar zit ook een element van de cultuuromslag. Hoe pak je dat aan? Door simpelweg veelvuldig eerlijke participatiekansen te creëren. De oprechtheid is belangrijk, door hen als volwaardige en evenwaardige burgers te beschouwen die de competentie hebben om over complexe vraagstukken mee na te denken. Als kinderen en jongeren zien dat ze hun leefomgeving mee kunnen beïnvloeden, gaan ze later ook sneller gemotiveerd zijn om opnieuw te participeren. Als ze een actie, een plek in de gemeente, een event... mee hebben vormgegeven, gaan ze zich er ook mede-eigenaar van voelen. Het spreekt dus ook voor zich dat schijnparticipatie nefast is voor een doorleefde participatiecultuur.”

Wil je meer kaders of concrete tips krijgen?

Lees dan de volledige tekst op bit.ly/3olRi43.

Heb je daarna nog vragen?

Contacteer Jimmy via

✉ jimmy.wertelaers@bataljong.be

Tweemaal structurele participatie in de praktijk

'Mensen en mandaten'

– structureel signalen opvangen in Menen

Menen kent al jarenlang een traditie van vindplaatsgericht werken. Via die weg vangen ze tal van signalen van jongeren op waarmee het bestuur vervolgens aan de slag gaat.

Alexander Delaere (jeugdambtenaar): “onze jeugdwelzijnswerker werkt outreachend in de openbare ruimte en is actief in het Overkophuis. Ze wil een bekend gezicht zijn voor de jongeren, contact met hen maken en een vertrouwensband creëren. Daarbij focust ze op individuele signalen om jongeren met problemen verder te helpen, maar ook op signalen die via het jeugdwelzijnsoverleg naar het beleid gaan. Zo vingen we tijdens corona op dat er nood was aan overkapping in de openbare ruimte, zodat jongeren ook bij slecht weer konden rondhangen. Daar zijn we aan tegemoet gekomen. Een andere suggestie van jongeren heeft ertoe geleid dat ongebruikte grasveldjes zijn opengesteld. Jongeren kunnen er nu vrij voetballen.”

Naast professionals, zet Menen ook vrijwilligers in om met jongeren in gesprek te gaan.

Alexander: “in de schoolvakanties zetten we animatoren in om activiteiten te organiseren en vindplaatsgericht op pad te gaan om met jongeren te praten. We vinden het belangrijk dat iedere medewerker of betrokken vrijwilliger zijn of haar ogen en oren openhoudt voor noden van kinderen en jongeren.”

Het is natuurlijk wel belangrijk om iets met die input te doen.

Alexander: “Tijdens het jeugdwelzijnsoverleg werken we met pamfletten om signalen te bundelen en er acties aan te koppelen. Ook binnen de dienst verzamelen we de opgevangen noden. Via de rapportagetools koppelen we die terug naar het beleid.”

Meer weten?

Contacteer Alexander via
✉ alexander.delaere@menen.be

'Structurele actie'

– zesjaarlijks beleevingsonderzoek in Turnhout

In Turnhout gaat het stadsbestuur zesjaarlijks op pad om kinderen en jongeren tijdens een beleevingsonderzoek te bevragen over gekozen thema's.

Caroline Van Den Eynde (programmaregisseur kind- en jeugdvriendelijke stad): “deze zomer starten we hier terug mee. We brengen de leefwereld van kinderen en jongeren in kaart en werken toe naar concrete aanbevelingen die inspiratie opleveren voor de partijprogramma's naar aanleiding van de gemeenteverkiezingen en het stedelijke meerjarenplan.”

Tijdens dit traject verzamelt Turnhout cijfermateriaal rond kinderen en jongeren en nemen ze een bevraging af rond de thema's publieke ruimte, mobiliteit, vrije tijd, welzijn, communicatie, inspraak en participatie.

Caroline: “dit waren de prioritaire thema's die naar boven kwamen tijdens ons traject kindvriendelijke stad. In de gesprekken met kinderen en jongeren polden we uiteraard of dit nog steeds de juiste thema's zijn.”

Turnhout herhaalt dit onderzoek nu voor de derde keer. En ze zien er een grote meerwaarde in.

Caroline: “Het is een heel goede manier om kinderen en jongeren te betrekken bij de opmaak van kind- en jeugdvriendelijk beleid in de stad. De combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve info geeft veel handvatten. We merken ook dat diensten vaak naar de input teruggrijpen en dat de aanbevelingen wel degelijk meegenomen worden.”

Meer weten?

Contacteer Caroline via
✉ caroline.vandenedeynde@turnhout.be

Om alvast in je agenda te schrijven!

vr 29 sept **Traject reflectieve houding – dag 1**

di 3 okt **Netwerkmoment Antwerpen in Heist-op-den-Berg**

do 5 okt **Netwerkmoment Limburg in Bree**
Netwerkmoment West-Vlaanderen in Oostende

vr-zo 6-8 okt **Castle quest voor jeugdraden**

ma 9 okt **Netwerkmoment Vlaams-Brabant in Wemmel**

do 12 okt **Netwerkmoment Oost-Vlaanderen in Eeklo**

vr 13 okt **Vorming 'Hoe ondersteunen via
subsidierereglementen?'**

za 14 okt **Kick-off jeugdraden**

wo 18 okt **Online infomoment Jonge Wegweters**

do 26 okt **Plan&Play light (Walibi)**

vr 27 okt **Webinar over het nieuwe jeugddecreet**

vr 27 okt **Traject reflectieve houding – dag 2**

vr 24 nov **Traject reflectieve houding – dag 3**

Meer weten?

Contacteer Ilse,

✉ ilse.holvoet@bataljong.be, 03 740 76 42

check www.bataljong.be/vormingskalender

Als je aarzelt groeit je angst; als je waagt groeit je moed

Herkent u dat?

Onze missie is het creëren van duurzame en groene speel-, sport- en ontmoetingsplekken voor kinderen, jongeren en volwassenen in de openbare ruimte, onderwijs & kinderopvang, speeltuinen, recreatie en de zorgsector.

Kijk nog eens goed naar dat meisje en het zal u opvallen hoe geconcentreerd ze bezig is. En aan het eind van de inspanning is er het gevoel van zelfoverwinning: 'Ik kan dat!'. Natuurlijk pakt zij de onderste touwen en tevens is er een duurzame valdempende ondergrond waardoor zij zich veilig voelt: öcocolor houtsnippers, dé natuurlijke, ecologische ondergrond met lange levensduur.

Met onze 25-jarige ervaring en als pionier van natuurlijk en avontuurlijk spelen bieden wij u een totaalconcept met advies & ontwerp tot realisatie van de gehele speel- en beleefomgeving, zowel met standaard speel- en sporttoestellen als maatwerk oplossingen met de daarbij horende klimaatadaptieve valdempende ondergronden.

Spelen, bewegen en beleven, het zit in onze natuur!

speel **Goede**
projecten

De toekomst van (lokaal) jeugdbeleid door de ogen van...

Tekst: Leen Bartholomeus | Beelden: Koen Broos

Wat wens je kinderen en jongeren toe?

Wat mag niet ontbreken op de to do lijst van de toekomstige lokale besturen?

Welk(e) thema('s) moet Vlaanderen prioritair aanpakken?

Liesbeth Bardin,
schepen van jeugd
in Stabroek

De tijd om kind te mogen zijn wordt almaar korter en de verdraagzaamheid vanuit de samenleving almaar beperkter. We verwachten veel van onze kinderen en leggen hen vaak al streefdoelen op van zodra ze naar de kleuterschool gaan. Daarnaast mogen ze niet te veel lawaai maken en al zeker geen overlast veroorzaken. Daarom wens ik dat elk kind echt gewoon kind mag zijn. Laat hen lekker ravotten, laat hen soms heel boos en dan weer verwonderd zijn, en vooral laat hen onbezorgd doorheen de dag fietsen. Geef hen letterlijk en figuurlijk ruimte om kind te mogen zijn.

Denk niet vanuit een ivoren toren en baseer je niet op je eigen kennis om een beleid uit te stippelen. Elke generatie heeft haar eigen tendensen, thema's en noden, en die kunnen vrij snel wijzigen. Hou de vinger daarom goed aan de pols en stippel een sterk participatieplan uit waarbij je vooral outreachend werkt. Ga naar kinderen en jongeren toe. Werk nauw samen met jeugdhuizen, jeugdverenigingen, scholen en animatorenploegen. En onthoud goed dat de kennis van vandaag, morgen al achterhaald kan zijn in een snelle, jonge wereld.

Persoonlijk voel ik aan dat er weinig aandacht is voor kinderen met een beperking. Het vrijetijdsaanbod is daar een goed voorbeeld van. Speelpleinwerking of vrijetijdsbeleving voor mensen met een beperking blijft een onderbelicht thema in vele lokale besturen. Vooral omdat gemeenten te weinig tools hebben om voor deze groep een aanbod te genereren en men hierdoor vaak naar nabijgelegen steden moet uitwijken. Maar ook speeltoestellen voor mensen met een beperking zijn erg duur en verdwijnen hierdoor vaak snel van een meerjarenplanning. Ondersteuning vanuit Vlaanderen zou welkom zijn.

Arne Vangheluwe,
jeugdambtenaar in
Hoogdele

Beleef zorgeloze dagen met vriend(inn)en, krijg het vertrouwen van de 'grote mensen' om eindelijk dat event te organiseren dat je al jaren wil, ontdek nieuwe talenten, maak een virale TikTok, scoor eindelijk je eerste of tiende lief, denk met een positief gevoel na over je toekomst, ga zonder gêne naar de psycholoog als je daar nood aan hebt. Kortom wees jezelf en voel je geliefd.

Ondersteun het mentale welzijn van kinderen en jongeren. Zorg voor ruimte, letterlijk en figuurlijk, zodat ze zichzelf kunnen zijn in een steeds sneller veranderende maatschappij. Erken dat de kinderen en jongeren van vandaag de toekomst zijn van je dorp of stad en zorg er nu al voor dat ze zich welkom voelen en er hún dorp of stad van kunnen maken.

Investeer in mensen. Nu investeren in kinderopvang, onderwijs en de zorgsector zorgt voor een toekomst waarin de bevolking evenwichtiger kan omgaan met economische crisissen, het veranderende klimaat en de multiversiteit van onze huidige samenleving. Erken de jeugd in het engagement dat ze opneemt en zie de potentie van de huidige jonge generatie in al zijn facetten, nooit eerder was die zo geïnformeerd en georganiseerd als nu.

Matthias Van Acker,
jeugdraadvoorzitter
in Lokeren

Ik wens dat alle kinderen kind en alle jongeren jong kunnen en mogen zijn. Ik wens elk van hen een plek toe waar ze zichzelf kunnen zijn en zich veilige voelen. Kinderen en jongeren mogen zo min mogelijk drempels ervaren in deze fase van hun leven. Alleen zo kunnen we ervoor zorgen dat zij volop hun talenten ontwikkelen en veerkrachtig worden.

Ik vind het belangrijk dat lokale besturen het verenigingsleven blijven ondersteunen via kennis en financieel, materieel... De uitdaging om vandaag de dag vrijwilligers te vinden wordt groter en groter. Daarnaast is het belangrijk dat we inzetten op de ondersteuning van andersgeorganiseerde jongeren. Bevraag jongeren die hun vrije tijd in de publieke ruimte doorbrengen. Laat hen participeren in de vormgeving van de publieke ruimte. Zorg dat de publieke ruimte aangepast is aan hun noden.

Het is belangrijk dat Vlaanderen blijft inzetten op beleidsoverschrijdend werken. Werk samen en faciliteer handvaten voor lokale besturen zodat zij beleidsoverschrijdend kunnen werken. Projectsubsidies, al dan niet over verschillende beleidsdomeinen heen, verhinderen dat er duurzaam samengewerkt wordt. Vaak verdwijnt het project en de samenwerking na afloop en daarmee ook de meerwaarde voor de jongere. In tijden van ellenlange wachtlijsten voor mentale hulpverlening kan een beleid zich niet veroorloven dat jongeren in de kou blijven staan omdat een project, pal in de leefwereld van jongeren, niet uitgevoerd of verder gezet kan worden door een lokaal bestuur.

Caroline Vrijens,
Kinderrechten-
commissaris

Ik hoop dat elk kind in Vlaanderen zo zorgeloos mogelijk kan opgroeien, waar het ook geboren is of opgroeit. Voor mij is dat de essentie van kinderrechten. Zorg dragen voor kinderen en jongeren zodat ze allemaal van hun rechten kunnen genieten en op een gelijkwaardige manier kunnen deelnemen aan de samenleving die ook hun samenleving is.

Het lokale bestuur staat het dichtst bij de burger. Ik hoop dat ze niet alleen de noden van volwassenen weet te capteren, maar ook actief naar de kinderen en jongeren trekt om naar hun zorgen te luisteren en ermee aan de slag gaan. Wat zeker niet mag ontbreken, is lokaal de strijd aangaan tegen kinderarmoede. Want armoede raakt aan vele andere kinderrechten zoals hun recht op onderwijs, gezondheid en ontwikkeling. Ik wens dat de schepen van Jeugd, jeugdamtenaar en jeugdraad een ruim gedragen mandaat krijgen, zodat ze samen met alle andere betrokkenen en beleidsverantwoordelijken een integraal lokaal jeugd- en kinderrechtenbeleid kunnen realiseren. Met aandacht voor beleidsparticipatie en het kunnen melden van kinderrechtschendingen.

Het recht op zorg en het recht op onderwijs mogen samen op nummer één staan. Kinderopvang, jeugdhulp, geestelijke gezondheidszorg, jeugdwerk, onderwijs staan enorm onder druk. De voorbije crisissen laten zich erg voelen op domeinen die levensnoodzakelijk zijn voor kinderen en jongeren. Meldingen en klachten daarover bij de klachtenlijn zijn zwaarder en complexer geworden en kinderen die in armoede opgroeien worden harder getroffen. Ik hoop dat de volgende regering radicaal kiest voor het recht op zorg, en het recht op onderwijs en recht op zorg binnen onderwijs. Een sterke brug tussen welzijn en onderwijs zou een groot verschil kunnen maken.

Wat wens je kinderen en jongeren toe?

Wat mag niet ontbreken op de to do lijst van de toekomstige lokale besturen?

Welk(e) thema('s) moet Vlaanderen prioritair aanpakken?

Eva Vereecke,
De Ambrassade

Meer vanzelfsprekendheid om actieve mede-eigenaar van de samenleving te kunnen zijn. Een samenleving die zegt: "Jouw jonge stem doet er écht toe". Zorg voor plekken om te spelen, te feesten, te experimenteren, te wonen, te ademen, veilige kruispunten en fietspaden, straffe leerkrachten die vol passie kinderen en jongeren de 'liefde voor leren' meegeven. Meer ruimte om jong te zijn, zowel mentaal als fysiek. Goed in hun vel zitten. Meer ruimte om te experimenteren en te mogen falen.

Investeer in de herbestemming van kerken en renovaties van parochiezalen, zodat ze ruimte geven aan verenigingen en organisaties. Dat versterkt ook de sociale cohesie en het thuisgevoel in een wijk. Creëer buurten op maat van kinderen en jongeren en autoluwe zones rond scholen. En bouw brede schoolconcepten terug uit, zodat scholen en speelplaatsen ontmoetingsplaatsen kunnen zijn. Faciliteer jeugdorganisaties en -werkingen die beleidsdomeinen doorkruisen en versterk hen structureel met lokale jeugdbeleidsinstrumenten.

Investeer in een slagkrachtig Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan. Een transversaal budget van 50 miljoen euro is nodig om echt een verschil te maken. Erken de kracht van jeugdwerk en zet in op de positieve beeldvorming van vrijwilligers. Zorg voor een gerichte aanpak van de 25% dak- en thuisloze jongeren die minderjarig zijn. Pak ook snel het lerarentekort duurzaam aan en maak grondig werk van échte leertijd en échte vrije tijd. Kinderen en jongeren leren alleen als ze zich goed voelen. Elke dag verdwijnen in Vlaanderen 10 voetbalvelden aan ruimte. Zet in op kindgerichte ruimtelijke ontwikkeling. Investeer ook structureel in (boven)lokale jeugdinfrastructuur.

.....

Pieter-Jan Teirlinck,
Meetjesman

Ik hoop dat kinderen en jongeren voldoende ruimte krijgen voor ontspanning, ontmoeting, spel en plezier. Dat ze de vrijheid hebben om zichzelf te ontplooiën, interesses en passies te ontdekken. Overmatige regelgeving mag hun jong zijn niet beperken. Laat hen genieten van de onbezorgdheid en speelsheid, zodat ze kunnen groeien, leren en bloeien op hun eigen unieke manier. Ik wens kinderen en jongeren beleidsmakers toe op alle beleidsniveaus die echt voor hen durven kiezen, die naar hen luisteren en met hun noden aan de slag aan.

Investeer als lokaal bestuur in jeugd(beleids)werkers. Sterk jeugdbeleid wordt vooral gemaakt door straffe en geëngageerde mensen die werken met en voor kinderen en jongeren. Durf inzetten op nabijheid. Als je de stem van kinderen en jongeren echt wil meenemen, moet je tijd en ruimte maken voor dialoog. Concreet: richt plekken in waar kinderen en jongeren welkom zijn, waar een luisterend oor hen opwacht. Zet ook in op outreachende werkingen om de meest kwetsbare kinderen en jongeren te betrekken en te bereiken.

Mentaal welbevinden, door doorgedreven investeringen in toegankelijke psychologische hulpverlening zonder maandenlange wachtlijsten (bv. extra Overkopwerkingen). Mobiliteit, de invoering van de mobiliteitsregio's zorgt niet voor een afname van de mobiliteitsarmoede bij jonge inwoners en gezinnen in kwetsbare situaties. Extra impulsen voor toegankelijk vervoer op maat van jongeren zijn nodig, ook in de landelijke regio's. Investeer bv. in fietsinfrastructuur en toegankelijke deelsystemen voor meer autonome mobiliteit bij jongeren.

Versterk de veerkracht van je jonge inwoners

Tekst: Ilse Holvoet | Beelden: canva

“Driekwart van alle psychische stoornissen ontwikkelt zich vóór de leeftijd van 27 jaar. Het is dus belangrijk om in te zetten op preventie en vroegtijdige interventie bij kinderen en jongeren.” Tot die conclusie kwam professor Ronny Bruffaerts in zijn onderzoek in opdracht van Zorgnet-Icuro. Het goede nieuws is dat je met een beleid dat zich hiervan bewust is en dat inzet op beschermende factoren, tegengewicht biedt aan risico's en problemen en je kinderen en jongeren veerkrachtig maakt.

Merk je bij jezelf weerstand op als je hoort over 'werken aan het mentaal welzijn van kinderen en jongeren'? Dat is iets waar ook andere jeugdambtenaren mee worstelen, merken we. Het onderwerp is weinig tastbaar of meetbaar. Wat is de outcome van een beleid dat inzet op het mentaal welzijn van de jonge inwoners? Wie haalt daar voordeel uit? Als lokaal bestuur heb je toch niet alle touwtjes in handen om ervoor te zorgen dat je jonge inwoners allemaal gelukkig zijn? Dat klopt.

Dat jeugdbeleid uitdagend kan zijn is niet nieuw. Denk maar aan kinderen en jongeren betrekken bij het beleid, voldoende jeugdinfrastructuur, klachten van burens over geluidsoverlast... Ondertussen zijn er over die vraagstukken vele tips, tricks en praktijkverhalen verzameld en weet een volwassen jeugdbeleid die wel te tackelen.

“En gelukkig zijn hangt voor een groot deel af van 'geluk hebben'.” Zo leert ons de geluksdriehoek van het Vlaams

Instituut Gezond Leven.
 “Opgroeien in een warm nest, een goede fysieke en mentale gezondheid hebben of voldoende financiële middelen: daar kan je zelf maar weinig aan doen.”

Als lokaal bestuur kan je het geluk van je jonge inwoners gelukkig wel een handje helpen. Eén manier waarop je dat kan doen? Inzetten op factoren waarvan bewezen is dat ze het welzijn en de veerkracht van kinderen en jongeren versterken. Verbondenheid is een belangrijke buffer voor de ontwikkeling van emotionele problemen, net als de kwaliteit van de relaties met leeftijdsgenoten en wie hen omringt.

We zoomen even in op drie beleidsinstrumenten waarin je dat concreet kan maken:

- ▶ Kwaliteitsvolle basisvoorzieningen voor sport, spel en ontspanning
- ▶ Aanvullen met outreachend werk
- ▶ Community of caring

Kwaliteitsvolle basisvoorzieningen

“Essentieel in iedere stad of gemeente is de aanwezigheid van voorzieningen voor sport, spel en ontspanning. Deze voorzieningen bieden jongeren een betekenisvolle vrijetijdsinvulling en versterken hun netwerk. Voor lokale besturen zijn deze plekken tegelijk voelsprietten om te weten te komen wat leeft bij kinderen en jongeren.” Zo vertellen ons Eveline Meylemans (UGent) en Bruno Vanobbergen (Agentschap Opgroeien) in het boek ‘Dwalen met een doel’.

“In het dagelijkse opgroeien zijn er heel wat plekken waar kinderen en jongeren komen, heel wat mensen die ze daar ontmoeten en heel wat activiteiten die ze kunnen ondernemen. Het versterken van hun veerkracht begint daar.”

– Eveline Meylemans en
 Bruno Vanobbergen in
 ‘Dwalen met een doel’

De inrichting van de publieke ruimte speelt een belangrijke rol. Het gaat erom de noden van verschillende groepen te zien en op elkaar af te stemmen en samen op lokaal niveau kansen te creëren voor ontmoeting, uitwisseling en samenleven. Investeer in publieke ontmoetingsruimte en in infrastructuur voor sport- en spelactiviteiten en duurzame manieren waarop kinderen en jongeren zich naar en tussen deze plekken kunnen verplaatsen.

Outreachend werken

Ook met je bestaande vrijetijdsaanbod kan je al een steen verleggen onder het motto van universele preventie: je zorgt ervoor dat de kinderen en jongeren zichzelf kunnen zijn, goed omringd zijn en zich goed voelen. Op de website van het Vlaams Instituut Gezond Leven vind je tools om hiermee aan de slag te gaan. Dit sluit aan bij het eerste spoor dat De Ambrassade vermeldt in haar visietekst over mentaal welzijn: “het inzetten op het creëren van een veilig groepsklimaat waar ieder zichzelf kan zijn en omgaan met emoties als normaal beschouwd wordt”. Het tweede spoor is: “bruggen bouwen tussen jeugdwerk en welzijn”. [Www.maaksamentijdvrij.be](http://www.maaksamentijdvrij.be) biedt handvatten om hiermee aan de slag te gaan.

Volgens Eveline Meylemans en Bruno Vanobbergen kan het interessant zijn om vormen van jeugdobbouwwerk te installeren op plaatsen waar weinig jeugdwerk aanwezig is of waar het reguliere aanbod bepaalde groepen kinderen en jongeren niet bereikt. Outreachend werk zoals jeugdobbouwwerk als aanvulling op toegankelijke basisvoorzieningen, om die groep kinderen en jongeren te bereiken die elders uit de boot vallen. Want ook zij hebben recht op vrije tijd, op informatie en moeten ondersteund worden zodat ze de weg vinden naar hulp waar ze die nodig hebben.

Ook outreachende brugfiguren spelen een belangrijke rol in het toeleiden van (jonge) gezinnen naar basisvoorzieningen en vrijetijdsaanbod. Scholen, kinderopvanginitiatieven... kan je als lokaal bestuur ondersteunen door hen een netwerk te bieden en informatie en aanbod vlot toegankelijk te maken voor de steunfiguren. Zo draag je bij aan een goede band met opvoedingsfiguren en positieve ervaringen op school en in de vrije tijd. Die bevorderen de ontwikkeling van een positieve identiteit en de veerkracht van jongeren.

Community of caring

Door werk te maken van kwalitatieve vrijetijdskansen en outreachend werken, bouw je aan een 'community of caring': een omgeving waarin kinderen en jongeren en hun gezinnen er niet alleen voor staan, hun bezorgdheden kunnen delen met iemand en verder geholpen worden als dat nodig is. Combineer deze sterke basis met een goede preventie en een sterke eerste lijn en je hebt meer dan een steen verlegd.

Hoofdstuk 'Werken aan welzijn: hoe lokaal beleid een wereld van verschil kan maken' in het boek 'Dwalen met een doel'.

Auteurs: Eveline Meylemans en Bruno Vanobbergen.

De Ambrassade, visietekst mentaal welzijn:
ambrassade.be/nl/kennis/artikel/visietekst-mentaal-welzijnwelbevinden

www.gezondleven.be/themas/mentaal-welbevinden/geluksdriehoek
Voor meer leestips check →

Heb je daarna nog vragen?
Contacteer Ilse via
✉ ilse.holvoet@bataljong.be

Werken aan welbevinden in de praktijk

Podcast "Tzalwelzijn" in Halle

Eén van de mooie initiatieven die Halle neemt in het kader van welbevinden is de podcastreeks voor én door jongeren.

Hoe kwamen jullie tot het idee van een podcast over welzijn?

Amy Bousard: "In 2021 ontwikkelde de dienst kinderen en jongeren in samenwerking met Margot Flintrop van Het Leeratelier een podcastreeks over "leren leren". Om leerlingen zo goed mogelijk te ondersteunen bij afstandsonderwijs en examens. De secundaire scholen gaven aan dat de podcastreeks aanslaat bij jongeren en dat ze het een waardevolle ondersteuning vinden voor hun leerlingen. Uit overleg met hun zorgcoördinatoren bleek ook dat de gevolgen van de coronapandemie op het welzijn niet te onderschatten zijn. Daarom ontwikkelde de dienst kinderen en jongeren samen met het Jongeren Advies Centrum (JAC) een nieuwe podcastreeks die zich focust op het thema welzijn."

Wat is het doel van de podcastreeks?

Amy: "We geven algemene info over het thema van de aflevering, laten jongeren aan het woord die er zelf mee in aanraking komen en verwijzen door naar gespecialiseerde organisaties. Zo bieden we handvatten aan jongeren, (h)erkenning aan de thematiek en maken we de welzijnspartners en organisaties in Halle bekend. We hopen ook dat de stap naar hulpverlening verkleint."

Hoe hebben jullie de uitwerking aangepakt?

Amy: "We werkten samen met een aantal zorgcoördinatoren vijf afleveringen uit, over: stress, rust, identiteit, experimenten, zichzelf zijn (in groep) en grenzen (durven) stellen. Zij staan dicht bij de jongeren en weten wat er leeft. Tussen februari en juni 2023 lanceerden we elke maand 1 aflevering via de scholen en sociale media. Bij de lancering van aflevering 4 – zichzelf zijn – polsten we via een welzijnsenquête ook naar het welbevinden van onze jongeren. Vier thema's komen aan bod: financieel welzijn, hoe voel ik me op school, hoe voel ik me in de vrije tijd, hoe voel ik me als persoon. 900 jongeren vulden deze enquête in. We gaan met de resultaten aan de slag, zowel als lokaal bestuur als samen met onderwijspartners."

Meer weten? www.halle.be/tzalwelzijn of
contacteer Amy Bousard via ✉ Amy.bousard@halle.be

Kinderarmoede: veel meer dan een probleem van lege brooddozen

Tekst: Tieme Verlinde | Beelden: JES vzw, Koen Van Boxem, Bocholt, Vorselaar

1 op de 7 kinderen in Vlaanderen wordt in armoede geboren. Dat cijfer is in 20 jaar verdubbeld. Onaanvaardbaar en onrechtvaardig. Dit vraagt om actie. Het is dan ook een absolute prioriteit in het memorandum van Bataljong. Voor lokale besturen en voor alle andere overheden. Voorzitter van het kinderarmoedefonds Noël Slangen inspireerde rond dit thema een volle zaal op onze recentste vormingstweedaagse in Malle. We lichten vijf elementen uit waarmee lokale besturen het verschil kunnen maken voor kinderen en jongeren in armoede, doorspekt met quotes van aanwezigen op de keynote van Noël Slangen.

“Wat me vooral is bijgebleven, is dat kinderarmoede veel verder gaat dan enkel de “lege brooddozen” waar men vaak over spreekt. Het is een kluwen van problemen binnen zo goed als alle levensdomeinen van kinderen.”

– (Joeri Essers,
jeugdambtenaar gemeente Bocholt)

1. Betaalbare en kwalitatieve huisvesting

Het ontbreken van degelijke huisvesting veroorzaakt heel wat stress bij gezinnen in armoede. Ook daaraan gerelateerde zaken zoals onbetaalde energiefacturen met het afsluiten van energietoevoer als gevolg, zorgt voor onzekerheid. Stress en onzekerheid slopen veel energie en tijd van het gezin op. Tijd en energie die op dat moment niet geïnvesteerd kunnen worden in andere essentiële zaken zoals de ontwikkeling van de kinderen die in het gezin opgroeien.

Een betaalbare en kwalitatieve woning is volgens Noël Slangen de snelste weg uit armoede. Het is een effectieve

manier om stress weg te nemen en te zorgen voor een vorm van zekerheid rond de woonplaats. Zo kan de energie en tijd van het gezin naar andere zaken gaan.

2. Belang van taal

Een rijke taalomgeving is cruciaal in de ontwikkeling van kinderen. Met welke thuistaal iemand opgroeit, is hierbij niet van belang. Welke parameters maken dan wel het verschil?

- Het aantal woorden dat een kind hoort. Een kind dat opgroeit in een gezin met een lagere socio-economische status heeft tegen het 4de levensjaar gemiddeld 12 miljoen woorden gehoord, waarvan 600 unieke woorden.

“Kinderarmoede is een complex fenomeen, dat de nodige aandacht verdient. Die stijgende cijfers zijn echt zorgwekkend. Maar de keynote bracht ook enkele duidelijke aanbevelingen over hoe ieder van ons zijn bijdrage kan leveren om dit aan te pakken.”

– (Els Van Effelterre en Lieveen Miguel Kandolo, JES vzw)

“De stappen om (kinder)armoede te bestrijden moeten we collectief zetten. Het belang van de taal mag niet onderschat worden. Een te énge focus op Nederlands helpt niet, meertaligheid kan een middel zijn om kinderarmoede te doorbreken.”

– (Els en Lieveen, JES vzw)

Voor een kind dat opgroeit in een gezin met een hogere socio-economische status is dat 42 miljoen woorden, waarvan 2200 unieke.¹

- Hoe kinderen aangesproken worden. Kinderen die opgroeien in een gezin met een lagere socio-economische status krijgen tweemaal vaker een gebod te horen dan een bevestiging. Kinderen die opgroeien met een hogere socio-economische status krijgen zes keer vaker bevestigingen dan geboden te horen.²

3. Investeer in de eerste 1.000 dagen

Veel kinderarmoedebeleid focust op +6 of +12 jarigen. Belangrijk. Toch kan het belang van de eerste 1.000 dagen in de ontwikkeling van kinderen niet overschat worden. De titelslide van de keynote van Noël Slangen: **“Wanneer een kind 3 jaar wordt, is de helft van de race al gelopen.”** Het is logisch en effectief om een slagkrachtige strategie te ontwikkelen om gezinnen met kinderen in die eerste 1.000 dagen ten gronde te ondersteunen. Denk hierbij aan een fijne woonomgeving, kwalitatieve kinderopvang, ondersteuning van ouders op diverse vlakken, perinatale hulp...

¹ Onderzoek Betty Hart, University of Kansas & Prof. Todd R. Risley, 1995, University of Alaska.

² Onderzoek van Prof. Edward Melhuish.

“Voldoende prikkels tijdens de eerste 1.000 dagen zijn ongelooflijk belangrijk. Na die eerste 1.000 dagen gaan we er als samenleving nog teveel van uit dat iedereen dezelfde kansen krijgt en je ze maar moet grijpen. Maar het is overduidelijk dat de kansen helemaal niet gelijk zijn voor iedereen. Dat besef is er wel bij experts, maar nog niet bij de brede bevolking.”

– (Kobe Vercauteren, schepen van jeugd Vorselaar)

4. Isolatie doorbreken in een veilige omgeving

In gezinnen die leven in een situatie van armoede is er gemiddeld genomen meer stress en isolement. Deze stress is vaak toxisch en heeft impact op de fysieke, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. Door isolement van het gezin worden kinderen minder gestimuleerd, krijgen ze minder prikkels. Wat daar het effect van is, zagen en zien we in de nasleep van de coronapandemie bij een veel grotere groep kinderen en jongeren.

Isolement structureel doorbreken kan onder meer via een divers en laagdrempelig vrijetijdsaanbod. Lokale besturen zijn regisseur van vrijetijdskansen van alle kinderen en jongeren. Als regisseur kun je kinderen en jongeren stimuleren om leeftijdsgenoten te ontmoeten op een toegankelijke manier in een voor hen veilige omgeving. Op een manier die zij fijn vinden. Op die manier horen zij erbij.

“Als jeugdconsulent zou ik meer willen inzetten op jeugdwelzijn en extra aandacht besteden aan kinderarmoede door nog nauwer samen te werken met collega’s van het OCMW, scholen en lokale organisaties die gezinnen en kinderen in armoede ondersteunen. Zo bereiken we kinderen en jongeren die we anders niet of moeilijk bereiken en helpen we ze toegang te krijgen tot het aanbod van de dienst Vrije Tijd.”

– (Joeri, Bocholt)

“We moeten vanuit het lokaal beleid werken aan een sociaal netwerk bij die doelgroep en zeker ook bij kinderen en jongeren. Plaatsen voorbehouden in kinderopvang en vrijetijdsactiviteiten, vindplaatsgericht werken en multidisciplinaire opvolging zijn maar enkele voorbeelden hoe we hiermee aan de slag gaan.”

– (Kobe, Vorselaar).

5. Automatische rechtentoekenning

Een recht is geen gunst. Kinder- en mensenrechten horen alle burgers toe, ook kinderen, jongeren en ouders die leven in armoede. Als lokaal bestuur dien je proactief in te zetten op automatische rechtentoekenning. Zo krijgen mensen automatisch waar ze recht op hebben, in plaats van dit zelf te moeten uitzoeken. Werk outreachend, ga met mensen op zoek naar waar ze recht op hebben.

Enkele zaken die Noël Slangen aanstipt:

- Het is niet fijn om hulp nodig te hebben. Begeleid mensen met respect. Wees empathisch.
- Mensen die leven in kwetsbare situaties worden over het algemeen sneller getroffen door problemen dan anderen. Wees je hiervan bewust.
- Lokale besturen hebben nood aan een effectieve manier om armoede te detecteren.
- Werk samen met verschillende diensten en actoren. Bijvoorbeeld: sociale dienst, politie, scholen, CLB, ziekenfondsen...

Drie effectieve projectmodellen

Het kinderarmoedefonds schuift drie projectmodellen naar voor. Geteste projectmodellen waarvan de effectiviteit wetenschappelijk aangetoond is door CEBUD en Idea Consult, op korte en lange termijn.

1. **Inclusieve opvang met een opleidingstraject:** een inclusieve kinderopvang voor (kwetsbare) kinderen van nul tot drie jaar, die tegelijkertijd de ouder opleidt tot kinderverzorger.
2. **Gezinscoaches:** outreachende en integrale thuisbegeleiding van multiprobleemgezinnen, door een team van gezinsondersteuners.
3. **Perinatale begeleiding:** psychosociale ondersteuning voor kwetsbare moeders tijdens zwangerschap en het jonge ouderschap.

Benieuwd naar de kwalitatieve én kwantitatieve impact van de projectmodellen, en de ervaring van betrokkenen? Scan de QR-code.

Meer weten? Neem een kijkje op kinderarmoedefonds.be of contacteer Tieme, ✉ tieme.verlinde@bataljong.be

“Het is mijn vrije tijd!”

Over samen betekenisvolle vrijetijdskansen creëren.

Tekst: Filip Stallaert | Beelden: Roeselare, Mixmike

Beeld je even in: jouw vakantie wordt gepland, maar iemand anders beslist waar, hoe en met wie je die zal doorbrengen. Eens het zover is, verwacht men ook dat je actief participeert aan de activiteiten, liefst met de glimlach.

De kans is groot dat je hier helemaal niet akkoord mee gaat. En nochtans, dat is wat we vaak doen met kinderen en jongeren. Heel vaak zijn het volwassenen – ouders, opvoeders, zelfs animatoren – die beslissen hoe de vrije tijd georganiseerd wordt. Laat ons daar even bij stilstaan. Het gaat over hun vrije tijd, hun leefwereld, hun kansen en keuzes.

Het gaat over hun vrije tijd

Een vakantie plan je op basis van jouw eigen wensen. Ook bij het organiseren van vrijetijdskansen kan je dus best rekening houden met kinderen en jongeren hun wensen en noden. Maak dat bespreekbaar, ga in dialoog. Zeker bij zij die nu nog niet deelnemen aan georganiseerde vrijetijdskansen. Ze hebben een schat aan informatie over drempels die ze ervaren en hoe zij hun vrije tijd betekenisvol wensen in te vullen. Want dat verschilt misschien wel van wat jij als volwassene zinvol vindt. Uiteindelijk wil jij als volwassene toch ook niet enkel doen wat anderen voor jou zinvol vinden?

“Vrije tijd is voor mij de momenten dat je vrij bent en aan jezelf kunt besteden en aan jezelf kunt werken. Als ik zelf zou mogen kiezen dan hang ik op mijn kamer en game ik met wat vrienden, of spreek ik buiten met hen af.”

– Kamil (15 jaar)

Je hebt heel wat parels in de hand

Als openbaar bestuur kan je een grote impact hebben op de vrijetijdskansen. Je moet zelf keuzes maken: wat neem je zelf op, wat ondersteun je? Hoe kan je extra kansen creëren en partners verbinden? Je hierin laten gidsen door de blik van kinderen en jongeren kan het eindresultaat alleen maar verbeteren. En daar zit ook een belangrijke win voor hen. Vrijetijdskansen zijn kostbare parels die een wereld van verschil kunnen maken in hun jonge leven. Voor hen is vrije tijd niet zomaar wat spelen, organiseren, ontmoeten...

“Vrije tijd op kot voelt niet anders aan op kot dan thuis omdat ik niet per se andere dingen doe, maar wel met andere mensen. op kot heb ik wel het gevoel me minder te moeten verantwoorden voor wat ik doe.”

- Lotte (20 jaar)

Vrijetijdskansen creëren vergt expertise

Om die betekenisvolle kansen te creëren, moet je beschikken over de juiste expertise. Door in dialoog te gaan met kinderen en jongeren maar ook met hun brugfiguren en andere (vrijetijds)organisaties. Dat doe je mét jeugdexperten binnen jouw bestuur. Zet die interne expertise in om de juiste keuzes te maken binnen de regie van de vrije tijd.

“Vrije tijd is als ik gewoon naar buiten kan gaan en een wandelingetje kan doen. Ik vind het leuk als ik zelf kan kiezen, maar soms vind ik het ook wel tof als ik eens niet moet kiezen en dat er mij gewoon iets wordt aangeboden dat ik kan doen.”

- Hanne (14 jaar)

Actorschap van kinderen en jongeren

Fijne vrijetijdskansen maak je samen met partners, waaronder minstens de kinderen en jongeren zelf. Als ervaringsdeskundige in het jong zijn, zijn ze vaardig om zelf mee de koers te bepalen. Denk aan de jonge animatoren op het speelplein die met een straf spel kinderen de tijd van hun leven bezorgen. Maar ook aan kinderen die op

datzelfde speelplein tijdens het open spelaanbod zelf een fantasiespel starten en elkaars beste speelaanleiding zijn. En aan het plekje dat je voorziet voor de kinderen die even willen niksen of rusten. Want het recht op vrije tijd vermeldt in één adem het recht op rust.

BOA als kans én aanleiding

Het decreet Buitenschoolse Opvang en Activiteiten, kortweg het BOA-decreet, plaatst je voor een gigantische uitdaging. Maar het is ook een kans om samen met partners, kinderen en hun ouders het gesprek aan te gaan over die vrije tijd. Om werkvormen naar voor te schuiven waar actorschap, eigen keuze en variatie dé norm worden. Dat vergt organisatorisch doordenken, maar het kan!

In Kortrijk hoeven kinderen en jongeren bijvoorbeeld pas 's ochtends te kiezen wat ze die dag zullen doen. Andere mogelijkheden zijn het kunnen wisselen van activiteiten, zich al dan niet bij familie inschrijven of last-minute worden toegelaten. Ingrepen waar je door organisatorische keuzes (bv. plekjes vrijhouden) op kan inspelen. Grijp je regierol voor het BOA-decreet aan om hiermee te experimenteren en een visie te ontwikkelen.

We namen zelf de proef op de som

We stelden enkele jongeren de vraag wat vrije tijd voor hen is. Laat je alvast inspireren door de citaten op deze pagina en trek zelf eens de boer op!

“Vrije tijd is voor mij wanneer ik niks te doen heb en gewoon kan kiezen wat ik doe. Dat is als ik geen werk voor school meer heb. Bezig zijn met mijn vrienden, bij mijn konijnen zijn of naar tv kijken vind ik leuk.”

- Victor (11 jaar)

Meer weten over het actorschap van kinderen en jongeren?

Lees onze visietekst Regie Vrije Tijd

Meer weten over BOA?

Raadpleeg onze webpagina:

Of contacteer Filip,
✉ filip.stallaert@bataljong.be

Driehoeksverhouding Machelen

V.l.n.r.: Beleidsmedewerker Jeugd en Cultuur Jasper Rijckmans, jeugdrader Stefanie Bailleul, ondersteuner vakantieaanbod Seppe Nijs en schepen Tessa Verberckmoes

Machelen is een jonge, diverse en sterk verstedelijkte gemeente: 28,3% van de inwoners is jonger dan 19 jaar, 63,1% van de bevolking is van buitenlandse herkomst. Wij spraken voor deze driehoeksverhouding voor een keertje met vier kernspelers in het lokaal jeugdbeleid.

Met schepen van Jeugd Tessa Verberckmoes, met Stefanie Bailleul, geëngageerd lid van de jeugdraad.

En met Seppe Nijs, de kersvers ondersteuner vakantieaanbod binnen Team Beleven, tot voor kort actief jeugdraadslid en Jasper Rijckmans, die recent doorgroeide van jeugdconsulent naar de functie Beleidsmedewerker Jeugd en Cultuur in het Team Beleven.

Tekst: Leen Bartholomeus | Beeld: Machelen

Samenwerking zorgt ervoor dat het BOA-decreet in goede handen is en dat we ook gemakkelijk de welzijnsreflex of de 'spelende kind'-reflex maken vanuit team beleven.

- Tessa Verberckmoes, Schepen van jeugd

Wat is je grootste ambitie voor het beleid voor kinderen en jongeren in jullie gemeente?

Tessa: We zijn een ontzettend jonge gemeente en zetten nu al stevig in op kinderen onder de 12 jaar. Het BOA-decreet gaf ons al heel wat richting en maakte duidelijk waar voor ons nog kunnen liggen. Jongeren vallen nog te vaak uit de boot en we rekenen op bestaande verenigingen om hen op te pikken. Mijn grootste ambitie nu is als gemeente de regierol opnemen om jongeren echt een plaats te geven in deze gemeente en hen te stimuleren om beleidsmatig mee na te denken.

24

Stefanie: Een plek creëren waar kinderen en jongeren zich veilig voelen en kunnen samenkomen. Tegenwoordig gebeurt alles online: gesprekken voeren, spelletjes spelen... Het is uiteraard fijn dat er zoveel online kan, maar elkaar ontmoeten blijft belangrijk. Samenkomen en buiten zijn, zijn voor mij twee belangrijke punten waar aan gewerkt kan worden in onze gemeente. Een veilige, gezellige plek die voor iedereen toegankelijk is.

Jasper: Ons lokaal bestuur investeerde de afgelopen jaren enorm in de realisatie van kwaliteitsvolle sportinfrastructuur. En met resultaat: de sportclubs kennen jaar na jaar een stijgend ledenaantal. Momenteel zetten we de eerste stappen in de opmaak van een jeugdinfrastructuurplan. We gaan na welke noden er zijn bij de jeugdverenigingen en trachten ook in gesprek te gaan met andersgeorganiseerde jongeren. Finaal moet het plan klaar zijn voor de start van de verkiezingen zodat het verankerd is binnen de nieuwe meerjarenplanning.

Op welke verwezenlijking die kinderen en jongeren ten goede komt in jullie gemeente ben je trots?

Tessa: Ik ben trots op onze keuze om kinderen- en jongerenbeleidsmedewerkers aan te stellen die vanuit team Welzijn verbindend werken. De samenwerking met dienst Beleven en Welzijn zorgt ervoor dat het BOA-decreet in goede handen is en dat we ook gemakkelijk de welzijnsreflex maken of de 'Spelende kind'-reflex vanuit team Beleven. Het blijft ontzettend belangrijk dat kinderen en jongeren zorgeloos kunnen spelen en zichzelf zijn. Ik zie ook een belangrijke rol voor de gemeente in samenwerking met middenveldorganisaties naar leiding, animatoren en leden van verenigingen. Ze komen soms situaties tegen die moeilijk te dragen zijn. We willen hen informeren dat ze altijd bij ons terecht kunnen en niet zelf de rol van welzijnswerker hoeven op te nemen.

Stefanie en Seppe: De jeugdverenigingen, zowel de Chiro als Inkad, doen telkens elke week hun uiterste best om een fijn aanbod aan hun leden te geven. Op evenementen van deze verenigingen zie je dat het dorp echt leeft. Op verschillende tijdstippen in de week zijn kinderen en jongeren hier welkom om vrienden te maken en zich samen uit te leven.

Jasper: Tijdens deze legislatuur kon ik rekenen op twee investeringsjaren voor speel- en ontmoetingsterreintjes in de gemeente. Zo verschenen er drie gloednieuwe speelzones, kreeg een verouderd speelterreintje een make-over en is er eindelijk een buitenfitness beschikbaar waardoor veel jongeren op een toegankelijke manier kunnen sporten.

Waar lig je van wakker als het gaat over kinderen en jongeren en wat stemt je hoopvol?

Tessa: Wij hebben een zeer diverse gemeente en soms lig ik echt te piekeren over de betrokkenheid van diverse doelgroepen en dan vooral het samenleven in de gemeente. Hoe bereik je de jongere van vandaag? Hoe zorg je ervoor dat een kind in jouw gemeente daarna door-groeit naar een betrokken jongerenstem? Dat is iets wat we nog stevig moeten uitzoeken met de jeugdraad, maar ik ben hoopvol. Als ik zie hoe onze werkingen (o.a. onze speelpleinwerking) gegroeid zijn door echt in te zetten op diversiteit en laagdrempeligheid, dan weet ik dat we er wel komen. Het vraagt van ons als gemeentebestuur het engagement om echt in te zetten op die hefboomvaardigheden.

Stefanie: Het feit dat kinderen eenzaam zijn en geen plek hebben waar ze zich veilig voelen, baart me zorgen. Kinderen en jongeren zijn heel kwetsbaar en hebben nood aan geborgenheid en vriendschap. Het stemt me hoopvol dat het lokaal bestuur en de jeugdraad naar oplossingen zoeken om plaatsen te creëren waar jongeren mogen samenkomen en plezier maken. De gemeente doet er alles aan om zowel kinderen als jongeren een plaats binnen de gemeente te geven en te luisteren naar hun noden.

Jasper en Seppe: Gezien de hoge kansarmoedecijfers maak ik me vaak zorgen over hoe jongeren opgroeien. Het is niet eenvoudig om hun noden te capteren doordat we hen moeilijk bereiken. Ik ben hoopvol over het groeiende jeugdteam binnen de gemeente. Binnen team Welzijn en team Beleven zijn er de laatste jaren noodzakelijke aanwervingen gebeurd. Eens al die collega's op elkaar zijn afgestemd en elkaar versterken, maak ik me sterk dat we voldoende kansen kunnen aanbieden. We streven naar een inclusief aanbod waar elk kind, met elke achtergrond terecht kan om zich te amuseren en dat alle jongeren ongeacht hun afkomst, leeftijd, gender of geaardheid weten dat de gemeente altijd een plek is waar ze terecht kunnen.

Meer weten?

Contacteer Jasper Rijckmans via [✉ jasper.rijckmans@machelen.be](mailto:jasper.rijckmans@machelen.be)

DEBATTLE

**Stand up and
speak out!**

**JEUGDRADEN
LATEN JONGEREN SPREKEN BIJ DE
GEMEENTERAADS-
VERKIEZINGEN
VAN 2024**

LET'S DEBATTLE...

Debattle is een project dat in het teken staat van de gemeenteraadsverkiezingen van 2024, vlijmscherp op maat gesneden van jeugdraden en jongeren. Debattle stoomt jeugdraden klaar met als doel een grote impact te realiseren op de komende beleidsperiode.

Méér dan een jaar ondersteuning

Debattle start op 14 oktober 2023 en ondersteunt alle jeugdraden tot ver na de gemeenteraadsverkiezingen. Want een verkiezingsbelofte is niet genoeg. Bataljong neemt je mee tot op het moment dat de nieuwe beleidsplannen worden geschreven.

Alles wat je nodig hebt om er een succes van te maken!

Info over de
GRV 2024

Tools om jongeren
te bevragen

Inspiratie:
Good practices
en Tips & Tricks

Tools om te wegen
op het beleid

Een antwoord
op al je vragen

Nieuwsbrief

Mis geen enkel bericht of update en schrijf je in op onze Debattle Whatsapp Newsletter op www.debattle.be

Jeugdraden Kick-off

Schrijf je in voor onze jaarlijkse Jeugdraden Kick-off op zaterdag 14 oktober want dan wordt het Debattle project tot in de puntjes aan je voorgesteld.

DEBATTLE.BE

Erasmus+
Leading in opening minds

Vlaanderen
verbeelding werkt

bataljong
Sociaal
werk
jongeren

Stel je vraag

VRAAG

Hoe kan ik als jeugdambtenaar de verkiezingen aangrijpen om kinderen en jongeren op de agenda te zetten?

Vraag het aan Bataljong!

Zit je zelf met een vraag of heb je hier of daar nood aan een duwtje in de rug? Laat van je horen via www.bataljong.be/stel-je-vraag

Meer info?

Contacteer Emily, ✉ emily.mortier@bataljong.be

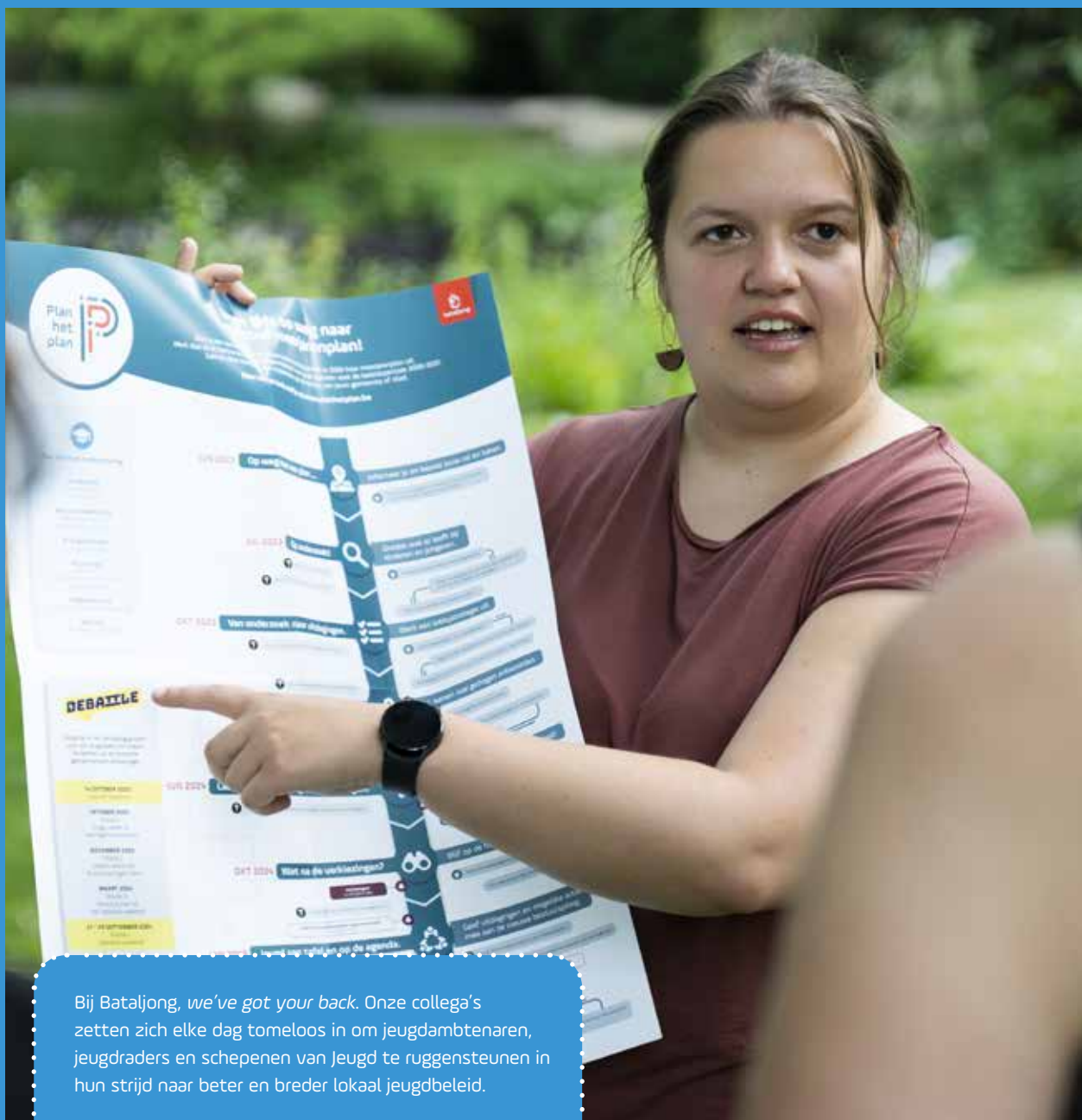
2024: een druk verkiezingsjaar. Op zondag 9 juni vinden de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen plaats en op zondag 13 oktober is het tijd voor de gemeenteraads- en provinciale verkiezingen. Met de lokale verkiezingen wordt een eerste stap gezet richting een nieuwe beleidscyclus (2026-2030). Tijdens die beleidscyclus wordt een meerjarenplan (MJP) geschreven, daar is een verankering van sterk beleid voor jonge inwoners essentieel! Hoe pak je dat aan? We sommen de verschillende rollen die je kan opnemen graag op:

- ▶ Een sterk meerjarenplan is afgestemd op (de noden en verwachtingen van) alle burgers. Om hier zicht op te krijgen duik je als **onderzoeker** in bestaande data die je aanvult met bv. nieuwe bevragingen en hou je vinger aan de pols bij jongeren.
- ▶ Als **jeugdwerker** bezit je expertise over de leefwereld van kinderen en jongeren. Zo kan je informatie op maat van kinderen en jongeren voorzien (bv. over stemrecht vanaf 16 jaar) en jouw jeugdraad of jongeren ondersteunen bij Debattle.
- ▶ Als **beleidsmedewerker** verwerk je de verzamelde informatie tot heldere uitdagingen en formuleer je concrete oplossingen. Je weet ze te vertalen naar het beleid en geeft input voor het meerjarenplan.
- ▶ Als **netwerker** laat je die oplossingen daar ook effectief landen. Door een goed contact met andere diensten ben je op de hoogte van hun visie en plannen en kan je gericht lobbyen. Ook andere partners uit bv. het middenveld betekenen een meerwaarde tijdens dit traject.
- ▶ Als **planner** moet je een goed evenwicht vinden tussen dagdagelijkse opdrachten en de extra taken die erbij komen naar aanloop van het MJP. Je maakt hierbij best de nodige tijd vrij om bezig te zijn met het nieuwe MJP.

Veel rollen, die je niet altijd zelf hoeft op te nemen. (Ver)deel de rollen en bekijk wat het vlotst aansluit bij jouw takenpakket en interesses binnen de job. Uiteindelijk is het vooral belangrijk dat er voor elke rol een ambassadeur is voor kinderen en jongeren.

Bataljong ondersteunt je uiteraard. Meer te weten komen over de verkiezingen en jouw rol daarin? Bekijk www.planhetplan.be!

back-cover

Bij Bataljong, *we've got your back*. Onze collega's zetten zich elke dag tomeloos in om jeugdambtenaren, jeugdaders en schepenen van Jeugd te ruggeleunen in hun strijd naar beter en breder lokaal jeugdbeleid.

Zoals Emily die Plan het plan coördineert en je zo wegwijst en op koers houdt richting een meerjarenplan dat kind- en jeugdvriendelijk beleid ademt.

Ontdek er alles over op www.planhetplan.be